

Bölüm 3

FİZİKSEL MUAYENE SÜRECİNE HAZIRLIK

Ayşegül KORKMAZ DOĞDU¹
Hakan KESKİN²

Fiziksel muayene öncesinde muayene yapan kişinin muayene yapılacak ortamı, kendisini ve hastayı iyi hazırlaması fiziksel muayene ile toplayacağı verilerin niteliğini olumlu yönde etkileyecektir (1). Fiziksel muayene süreci hasta ve ortamın hazırlığı ile başlar ve elde edilen sonuçlara göre verilen kararların kayıt edilmesi ile sonlanır.

I. FİZİKSEL ORTAMIN HAZIRLIĞI

Fiziksel muayene için kullanılacak ortamlar; hasta odası, ayaktan tedavi merkezi, doktor odası, okul ve iş sağlığı ofisi, hastanın ev ortamı gibi farklı alanlardan oluşabilir (1). İyi bir fiziksel muayene ortamı oluşturmak için aşağıdaki ölçütler dikkate alınmalıdır:

- Muayene odası en az 16 m² alan genişliğinde olmalı,
- Muayene odası uygun ısıda olmalı ve hava akımı olmamalıdır. Çok soğuk ya da sıcak ortamlar cilt rengini etkileyebileceği için odanın ısısı 22-24 C⁰ aralığında olmalı,
- Bölünmelerin olmayacağı özel bir oda olmalı, odanın kapısı kapalı tutulmalı,
- Özel bir odanın bulunmadığı ya da fiziksel muayenenin hasta odasında yapıldığı durumda yatak kenarına perde/paravan çekilmeli ve odada muayene yapıldığı not olarak kapıya asılmalı
- Dikkatin dağılmasına neden olacak gürültülü ortamlardan uzak bir oda seçilmeli, odada bulunan radyo, televizyon gibi sesli cihazlar kapatılmalı,
- Muayene odası mümkünse doğal güneş ışığı ile aydınlatılmalı, güneş ışığı yoksa tepe lambası, taşınabilir lamba gibi yapay ışık kaynağı kullanılmalı,
- Muayene odasında yapay ışıkla yapılan minimum aydınlık düzeyi 500 lüks olmalı,
- Muayene masası ya da hasta yatağı, hastanın her iki tarafına kolay ulaşılabilecek şekilde yerleştirilmeli,

¹ Arş. Gör, Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, ayseguldogdu@akdeniz.edu.tr

² Öğr. Gör. Dr. Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı, oprdhakankeskin@hotmail.com.tr

Tablo 3. Devam

MALZEME	KULLANIM AMACI
Diyapazon	İşitsel durumu ve titreşim hissini değerlendirme
Şerit mezura (transparan metrik mezura, disposable mezura)	Lezyon, cilt üzerindeki leke, açık yara, kol çevresi ölçümü
Cetvel, işaretleme kalemi	Muayene bölgelerini belirleme ve ölçme
Gonyometre	Eklemlerin fleksiyon ya da ekstansiyon kapasitesini değerlendirme
Nazal spekulum	Burun deliklerini genişletme, burun iç duvarının inspeksiyonu
Vajinal spekulum	Vajina duvarı, serviks muayenesi
Doppler	Fetal kalp sesleri, periferel nabız gibi vasküler seslerin oskültasyonu
Skinfold kaliper	Subkutan doku kalınlığını ölçme
Monofilament	Periferel algılamayı değerlendirme
Wood lambası	Derinin fiziksel muayenesi
Büyütme cihazı	Derinin inspeksiyonu
Kokulu madde, anahtar, pamuk tampon, tuz ya da şeker v.b maddeler	Nörolojik değerlendirme
Diğer: Küçük bir bardak su, gazete, iki küçük yastık	Tiroid bezlerinin muayenesi, yakın görüşü değerlendirmek, abdominal muayene sırasında dizleri desteklemek

KAYNAKÇA

1. Weber, J.R., & Kelley, J.H. (2014). Nurses role in health assesment: Collecting and analyzing data. In Health assesment in nursing (5th ed., pp. 1-11). China: Lippin Cott Williams & Wilkins.
2. Burns, E.A., Korn, K., & Whyte, J. (2011). Oxford American handbook of clinical examination and practical skills. In General Examination (pp. 47-56). New Yorks: Oxford University Press.
3. Görgülü, R.S. (2014). Hemşireler için fiziksel muayene yöntemleri. Tıp Kitabevi, İstanbul.
4. Forbes, H., & Watt, E. (2011). Physical assesment techniques. In: Jarvis C. (Ed.). Jarvis's physical examination and health assesment. Avustralian and New Zealand: Evolve Resources.
5. T.C Resmi Gazete. (2008). Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik. 15 Şubat 2008. Sayı: 26788. (<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/02/20080215-4.htm> adresinden 05.04.2018 tarihinde ulaşılmıştır).
6. Olgun, N., & Tosun, N. (2017). Fiziksel muayene ve klinik karar verme. Fatma Eti Aslan (ed.) Sağlıkın değerlendirilmesi ve karar verme içinde (s. 43- 67). Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi.
7. www.olcum.org. Erişim Tarihi: 13.03.2018).
8. Weber, J., & Kelley, J. (2007). Collecting objective data. In Health assesment in nursing (3rd ed., pp. 49- 61). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.

9. Ball, J.W., Dains, J.E., & Flynn, J.A. (2014). Examination techniques and equipment. In Seidel's guide to physical examination (8th ed., pp. 30-49). Canada: Elsevier. <https://www.clinicalkey.com/#!/content/book/3-s2.0-B9780323112406000030?scrollTo=%23hl0000655>. Erişim tarihi: 15. 09. 2017
10. Jensen, S. (2015). Physical examination techniques and equipment. In, Pocket guide for nursing health assessment a best practice approach (2nd ed., pp. 21-35). USA: Wolters Kluwer.
11. Estes, M.E.Z, Cauthorne-Burnette, T.D. (2014). Physical examination techniques. In Health assessment & physical examination (5th ed., pp. 74-86). USA: Delmar Cengage Learning.
12. Torun, S. (2015). Hemşirelikte fiziksel değerlendirme. 14. Doğu Akdeniz Aile Hekimliği Sempozyumu 22 – 24 Mayıs 2015 / Adana (s. 41).
13. Kuyurtar, F. (2013). Klinisyen/öğrenci hemşire ve ebeler için fizik muayene (s. 43-47). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
14. Holloway, B.W. (2014). General guidelines for physical assessment order of assessment. In, Physical assessment check- off notes, nurse's clinical pocket (pp. 2-3). Philadelphia: EA Davis's Notes Book.
15. Wilson, S.F., & Giddens, J.F. (2017). Techniques and equipment for physical assessment (6th ed., pp. 21- 37). Canada: Elsevier.
16. Haugh KH. Head-to-toe: Organizing your baseline patient physical assessment. Wolters Kluwer Health, 2015;45(12): 58-61.
17. Estes, M.E.Z. (2013). Health assesment & physical examination (5th ed). USA: Cengage Learning.